

ДОВКІЛЛЯ І КЛІМАТ:

інформаційно-аналітичний огляд екологічної та кліматичної політики і права ЄС

липень-серпень 2017

Щоб отримувати огляди, надішліть листа з текстом "отримувати EUupdates" на адресу office@rac.org.ua

У ВИПУСКУ

Шановні друзі! Пропонуємо Вашій увазі черговий випуск «Довкілля і клімат: інформаційно-аналітичний огляд екологічної та кліматичної політики і права ЄС» за липень-серпень 2017 року.

У липні відбулася чергова зміна головування у Раді ЄС. Міністр довкілля Естонії – теперішній очільник Ради – окреслив основні напрями її діяльності в екологічній сфері. Обговорювалася низка ключових екологічних інструментів і документів ЄС, серед яких значна увага приділена Перегляду імплементації в екологічній сфері, акцентовано на необхідності у 2018 році зосередити діяльність Єврокомісії на сталому розвитку.

Відбулися зміни і в екологічному праві ЄС – ухвалені нові стандарти для великих спалювальних установок, завершився процес ратифікації ЄС поправки до Гетеборзького протоколу та Кігальської поправки, розглянута необхідність впровадження правових заходів захисту громадських активістів. Побачила світ низка звітів і досліджень щодо дотримання права ЄС з попередження забруднення довкілля.

Інформаційну увагу привернула судова справа щодо Польщі, ініційована Єврокомісією в Суді справедливості ЄС стосовно вирубок лісу в Біловезькій пущі. Варто звернути увагу і на позицію Ради ЄС щодо дотримання ЄС положень Оргуської конвенції у питанні доступу до правосуддя.

Кліматичні питання не перестають бути у центрі уваги не лише інформаційного простору ЄС, але його політики і права. Тому темою місяця цього огляду є кліматична дипломатія як один з нових напрямів міжнародної дипломатії, спрямованої на вирішення проблем зміни клімату на глобальному та європейському рівнях.

І на завершення, знайомимо Вас з Радою Європейського Союзу, як одним із законодавчих органів ЄС, та актами вторинного права ЄС – регламентами.

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект співфінансується та впроваджується
МФ «Відродження»

Громадська
Синергія

Ресурсно-аналітичний центр
«Суспільство і довкілля»

ПРАВОВА АНАЛІТИКА

Цей огляд було підготовлено в рамках проекту "Сприяння європейським реформам у сфері довкілля і зміни клімату в Україні" за сприяння Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження» в рамках проекту «Громадська синергія» (<http://www.irf.ua/programs/eu/civicsynergy/>). Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля» та Експертно-дорадчого центру «Правова аналітика» і не обов'язково відображає точку зору Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження».

ДОВКІЛЛЯ

ЕКОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ГОЛОВУВАННЯ ЕСТОНІЇ В РАДІ ЄС

#РадаЄС

З 1 липня розпочалося головування Естонії у Раді ЄС. Міністр довкілля Естонії окреслив екологічні напрями своєї діяльності. Він підтримав подальше просування цілей і завдань Паризької угоди та досягнення суттєвого прогресу з питань кліматичної політики, зокрема щодо системи торгівлі квотами на викиди парникових газів, законодавчого регулювання кліматичних питань, змін у землекористуванні, лісовому господарстві та системі екологічного квотування авіатранспорту.

Пакет документів щодо поводження з відходами розглядається однією з фундаментальних основ циркулярної економіки*, відповідно і досягнення домовленостей у процесі переговорів з цього питання залишається на порядку денному діяльності Ради. Окрім того, серед пріоритетів головування Естонії будуть екологічні інновації, як вагомий елемент переходу до циркулярної економіки, підтримка багатосторонніх підходів Паризької угоди та питання, що розглядатимуться на 23-ій Конференції зі зміни клімату у листопаді 2017 р.

* Детальніше про циркулярну економіку можна дізнатися в [«Довкілля і клімат: інформаційно-аналітичний огляд екологічної та кліматичної політики і права ЄС \(травень 2017\)»](#).

Джерело: [Парламентський комітет з довкілля, охорони здоров'я та харчової безпеки](#)

ПЕРЕГЛЯД ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ – МАЙБУТНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ

#ПереглядІмплементациї

31 серпня Парламентський комітет з довкілля, охорони здоров'я та харчової безпеки обговорював питання Перегляду імплементації в екологічній сфері*. Увага була привернута до покращення цього інструменту, заповнення прогалин в імплементації екологічного законодавства ЄС, зокрема у сферах управління відходами, охорони природи та біорізноманіття, якості повітря та води, шумового забруднення та подальших шляхів успішного впровадження екологічного законодавства ЄС в життя.

Серед іншого комітет висловив думку щодо необхідності внесення питання імплементації у порядок денний політичного діалогу в ЄС на найвищому рівні; включення таких важливих сфер, як зміна клімату, викиди хімічних та промислових забруднюючих речовин, у майбутні версії Перегляду імплементації в екологічній сфері; важливості обміну найкращими практиками імплементації екологічного законодавства і поліпшення використання фондів ЄС.

* Перегляд імплементації в екологічній сфері ([Environmental Implementation Review](#)) – інструмент для покращення імплементації екологічної політики і права в кожній державі-члені ЄС через дворічний цикл аналізу імплементації та діалогу. З лютого 2017 р. Єврокомісія опублікувала перше видання Перегляду імплементації в екологічній сфері. Публікація включає звіти 28 країн, узагальнення та висновки Комісії стосовно спільних проблем та шляхів покращення імплементації екологічного права та політики.

Джерело: [Парламентський комітет з довкілля, охорони здоров'я та харчової безпеки](#)

ПОЗИЦІЯ КОМІСІЇ З ДОВКІЛЛЯ, ЕНЕРГЕТИКИ ТА ЗМІНИ КЛІМАТУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО КОМІТЕТУ РЕГІОНІВ В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ

#ПереглядІмплементації, #Відходи, #ЗмінаКлімату

Комісія з довкілля, енергетики та зміни клімату Європейського комітету регіонів на зустрічі у Таллінні розглянула низку питань щодо змін в екологічній та кліматичній сферах. Вона висловила думку щодо Перегляду імплементації в екологічній сфері, рекомендувавши розширити інструмент новими сферами – викидами хімічних та промислових забруднюючих речовин і зміною клімату.

У рамках засідання відбувся обмін думками щодо ролі перетворення відходів в енергію у просуванні циркулярної економіки на теренах ЄС та обговорено робочий документ щодо проблем фінансування дій з кліматичних змін (пришвидшення фінансових потоків, спрощення доступу до існуючих схем фінансування та інтеграцію питань зміни клімату в інші політики ЄС, зокрема у Спільну аграрну політику ЄС).

Джерело: [Європейський комітет регіонів](#)

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ОРІЄТИР У ДІЯЛЬНОСТІ ЄВРОКОМІСІЇ НА 2018 РІК

#СталийРозвиток

5 липня Європейський економічний і соціальний комітет схвалив послання щодо Робочої програми Єврокомісії на 2018 рік. Комітет запропонував визначити сталий розвиток як основу її діяльності у 2018 році, що відобразить тісний взаємозв'язок економіки, зайнятості, добробуту людей та довкілля. Такий підхід базуватиметься на трьох опорах: посилення економічного базису Європи, просування соціальної складової та сприяння переходу до низьковуглецевої та циркулярної економіки.

Джерело: [Європейський економічний і соціальний комітет](#)

ПОЗИЦІЯ ЄС ЩОДО ДОТРИМАННЯ ОРГУСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

#ОргуськаКонвенція, #ДоступДоПравосуддя

11-15 вересня 2017 року у м. Будва (Чорногорія) відбудеться шоста сесія Наради сторін Оргуської конвенції, на якій, серед іншого, розглядатиметься питання її дотримання стосовно доступу до правосуддя в ЄС (справа АССС/С/2008/32). Комітет з дотримання Оргуської конвенції вважає, що ЄС не забезпечує належний доступ до правосуддя з екологічних питань для екологічних організацій та громадян до Суду справедливості ЄС, адже, ані законодавство ЄС, ані практика суду такого доступу не передбачають. Висновки комітету відображені у [проекті рішення](#) Наради сторін.*

17 липня Рада ЄС ухвалила [рішення 2017/1346](#) щодо позиції ЄС на шостій сесії Наради сторін Оргуської конвенції стосовно справи з відповідності АССС/С/2008/32. У ньому Рада ЄС пропонує не «затвердити» висновки Комітету, а «взяти їх до уваги», рекомендації ж Наради сторін «розглянути», а не виконувати.

* З детальнішою інформацією можна ознайомитися в інформаційно-аналітичному огляді [«Екологічна політика і право» № 11 \(2017\)](#).

Джерело: [Рада ЄС](#)

СУДОВИЙ РОЗГЛЯД ВИРУБКИ ЛІСІВ ПОЛЬЩЕЮ У БІЛОВЕЗЬКІЙ ПУЩІ #СудСправедливостіЄС, #Ліси, #Natura2000

25 березня 2016 р. органи влади Польщі ухвалили рішення, що дозволяє зростання лісозаготівлі у Біловезькій пущі, у т. ч. і на територіях, на яких виключається будь-яке втручання. У зв'язку з тим, що Біловезька пуща належить до мережі NATURA 2000, у квітні 2017 р. Єврокомісія звернулася до Польщі з проханням утриматись від такої діяльності та надала місяць для її приведення у відповідність до права ЄС. Проте Польща розпочала впровадження ухваленого документу.

13 липня 2017 р. Європейська Комісія звернулася в Суд справедливості ЄС у зв'язку зі зростанням вирубки лісів Польщею у Біловезькій пущі та вимогою про невідкладне призупинення такої діяльності. Суд, як запобіжний захід, заборонив лісозаготівлю до винесення рішення по суті спору.

Джерело: [Європейська Комісія](#), [WWF-Європейський політичний офіс](#)

НОВІ ПРАВИЛА ДЛЯ ВЕЛИКИХ СПАЛЮВАЛЬНИХ УСТАНОВОК В ЄС #СпалювальніУстановки, #ЗабрудненняДовкілля, #ЯкістьПовітря, #Енергетика

31 липня Європейська Комісія прийняла, а 17 серпня опублікувала, нові стандарти, спрямовані на зменшення забруднення від великих спалювальних установок, зокрема електростанцій і ТЕЦ, які відповідальні за третину промислового забруднення повітря. Нові стандарти встановлюють суворіші вимоги щодо викидів оксиду азоту (NO_x), діоксиду сірки (SO₂), ртуті та дрібнодисперсних часток, які пов'язують з розвитком астми у дітей та забрудненням повітря і води в Європі, завчасних смертей, спричинених забрудненням повітря.

[Рішення Єврокомісії 2017/1442](#) прийняте на впровадження висновків стосовно кращих існуючих технологій (BAT conclusions) згідно з Директивою 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради про промислові викиди. Підприємства-забруднювачі мають чотири роки для приведення їхньої діяльності у відповідність до встановлених стандартів, що потребуватиме 15,4 млрд євро.

Джерело: [Європейська Комісія](#), [Європейське екологічне бюро](#)

ЄС ЗАВЕРШУЄ ПРОЦЕС ПРИЙНЯТТЯ ПОПРАВКИ ДО ҐЕТЕБОРЗЬКОГО ПРОТОКОЛУ

#ҐетеборгськийПротокол, #ЗабрудненняДовкілля, #ЯкістьПовітря

17 липня Рада ЄС ухвалила рішення стосовно прийняття поправки до Ґетеборзького протоколу 1999 року про боротьбу з підкисленням, евтрофікацією і приземним озоном до Конвенції про транскордонне забруднення повітря на великі відстані.

Поправка, яка змінює текст протоколу та доповнення до нього, має на меті посилити довгостроковий захист здоров'я людини та довкілля від транскордонного забруднення довкілля. Поправка набуде чинності через 90 днів після її ратифікації двома третинами держав-сторін.

Джерело: [Європейська Рада](#)

ПРАВОВІ ЗАХОДИ ЗАХИСТУ ГРОМАДСЬКИХ АКТИВІСТІВ НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ ЄС

#ЗахистАктивістів

Парламентський комітет з довкілля, охорони здоров'я та харчової безпеки присвятив чергове засідання розгляду проблеми збалансування правового захисту громадських активістів у сфері публічного інтересу, з однієї сторони, та конфіденційної інформації компаній чи державних органів, з іншої сторони. Наголошувалося на ключовій ролі громадських активістів у зменшенні ризиків, пов'язаних з охороною здоров'я, довкілля і харчовою безпекою, у разі розкриття такої інформації та необхідності посилення їх належного захисту у праві ЄС.

Обговорювалася можливість висунення Європейською Комісією пропозиції з ухвалення директиви, спрямованої на захист активістів у сфері публічного інтересу, розглянуто та підготовлено пропозиції щодо подальших доповнень чинного законодавства ЄС.

Джерело: [Парламентський комітет з довкілля, охорони здоров'я та харчової безпеки](#)

ЗВІТ З ВИКОНАННЯ ДИРЕКТИВИ 2016/2284/ЄС ЩОДО ЗМЕНШЕННЯ ЗАБРУДНЕННЯ ПОВІТРЯ

#ЗабрудненняДовкілля, #ЯкістьПовітря, #Транспорт, #Звіт, #СільськеГосподарство

Європейське агентство з навколишнього середовища представило проміжний звіт щодо виконання державами-членами ЄС зобов'язань за Директивою 2016/2284/ЄС від 14 грудня 2016 р. щодо скорочення викидів окремих атмосферних забруднюючих речовин на національному рівні. Директива обмежує викиди основних забруднювачів повітря – діоксиду сірки, оксидів азоту, летючих органічних сполук, аміаку і дрібнодисперсних часток.

У 2015 р. одинадцять країн порушили порогові викиди забруднювачів повітря в основному через високі викиди, спричинені сільським господарством і транспортом. Водночас викиди летючих органічних сполук, діоксиду сірки та дрібнодисперсних часток загалом по ЄС відповідають рівню зменшення забруднення до 2020 р.

Джерело: [Європейське агентство з навколишнього середовища](#)

ЗАБРУДНЕННЯ ПОВІТРЯ СІЛЬСЬКИМ ГОСПОДАРСТВОМ – ВИКИДИ АМІАКУ У 2015 РОЦІ ПЕРЕВИЩЕНО

#Звіт, #ЗабрудненняДовкілля, #ЯкістьПовітря, #СільськеГосподарство, #Аміак

12 липня Європейське агентство з навколишнього середовища опублікувало [щорічний звіт](#) ЄС щодо викидів забруднюючих речовин за 1990-2015 рр. на виконання вимог Конвенції про трансграничне забруднення повітря на великі відстані.

За даними звіту викиди аміаку зменшилися на 23% між 1990 та 2015 роками, проте зросли у 28 державах-членах ЄС та загалом по ЄС на 1,8% між 2014 та 2015 рр., а Німеччина, Іспанія, Швеція та ЄС у 2015 році перевищили ліміти викидів аміаку. Близько 94% викидів аміаку в Європі спричинені сільськогосподарською діяльністю, зокрема функціонуванням гноєсховищ, використанням неорганічних аміачних добрив.

Джерело: [Європейське агентство з навколишнього середовища](#)

ВУГІЛЬНІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ Й НАДАЛІ ЗАЛИШАЮТЬСЯ НАЙБІЛЬШИМИ ЗАБРУДНЮВАЧАМИ В ЄВРОПІ

#Звіт, #ЗабрудненняДовкілля, #ЯкістьПовітря, #Енергетика

Європейське агентство з навколишнього середовища вважає, що вугільні електростанції залишаються найбільшими забруднювачами повітря в ЄС. Вони відповідальні за значний обсяг вивільнення таких забруднюючих речовин, як діоксид вуглецю, діоксид сірки та оксид азоту. Згідно із проведеним аналізом половина підприємств, відповідальних за вивільнення забруднювачів у повітря і воду, розташовані у Великій Британії (14), Німеччині (7), Франції (5) та Польщі (5).

Висновки сформовані на основі оновлених даних за 2015 рік [Європейського реєстру викидів і перенесення забруднювачів](#), який охоплює дані від 35 000 промислових підприємств.

Джерело: [Європейське агентство з навколишнього середовища](#)

ФІНАНСОВІ ТА НЕФІНАНСОВІ ПІДХОДИ В УПРАВЛІННІ СПОЖИВАННЯМ ВОДИ

#Дослідження, #Вода

Стратегії управління водними питання потребують оптимального поєднання фінансових та нефінансових заходів задля забезпечення ефективного використання води у побутових цілях. Цей та інші висновки (зокрема, непрозорість механізмів ціноутворення при водоспоживанні, вагома роль нефінансових механізмів у зменшенні витрат води) одержані у результаті дослідження [«Фінансові та нефінансові заходи щодо управління споживанням води в Європі»](#), проведеного для Європейського агентства з навколишнього середовища. У дослідженні подається оновлений аналіз й оцінка економічних аспектів впливу попиту і пропозиції на питання водного управління в Європі.

Джерело: [Європейське агентство з навколишнього середовища](#)

ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛІ ЗЕЛЕНИХ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У ПРОСУВАННІ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

#Дослідження, #ЦиркулярнаЕкономіка, #ЗеленіЗакупівлі

Вийшло у світ дослідження [«Зелені державні закупівлі та План дій ЄС щодо циркулярної економіки»](#), підготовлене на замовлення Парламентського комітету з довкілля, охорони здоров'я та харчової безпеки. У дослідженні з'ясовується та оцінюється роль і значення зелених державних закупівель та послуг для переходу до циркулярної економіки, наводяться рекомендації щодо залучення усіх зацікавлених осіб задля досягнення кращих результатів циркулярної економіки.

Джерело: [Парламентський комітет з довкілля, охорони здоров'я та харчової безпеки](#)

ЗМІНА КЛІМАТУ

САМІТ ВЕЛИКОЇ ДВАДЦЯТКИ ПІДТВЕРДЖУЄ НЕВІДВОРОТНІСТЬ ПАРИЗЬКОЇ УГОДИ

#ЗмінаКлімату, #ПаризькаУгода

7-8 липня Президент Європейської Ради Дональд Туск та Президент Європейської Комісії Жан-Клод Юнкер зустрілися з лідерами Великої двадцятки (G20) на саміті у Гамбурзі, Німеччина. Це було перше глобальне засідання після оголошення адміністрацією США наміру вийти з Паризької угоди щодо зміни клімату.

У спільному комюніке всі члени Великої двадцятки, включаючи США, погоджуються з важливістю скорочення викидів парникових газів, зокрема, через чисті та ефективні енергетичні системи. Комюніке лідерів приймає до уваги заяву США та викладає загальне бачення інших 19 членів Великої двадцятки, які залишаються повністю об'єднаними у своїх намірах щодо імплементації Паризької угоди, погоджуючись з тим, що вона є «незворотною», і зобов'язується «швидко перейти до її повного впровадження». Комюніке також приймає орієнтир G20 «Гамбурзький кліматичний та енергетичний план дій для зростання», який підкреслює готовність великих економік дотримуватися цілей Паризької угоди.

Джерело новини: [Європейська Комісія](#)

ЗУСТРІЧ МІНІСТРІВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЄС ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ ШЛЯХІВ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПАРИЗЬКОЇ УГОДИ

#ЗмінаКлімату, #ПаризькаУгода

У липні 2017 року відбулася спільна зустріч міністрів довкілля ЄС і Комісара з питань клімату та енергетики, на якій обговорили питання імплементації Паризької угоди Європейським Союзом. Один день був присвячений зустрічі міністрів та Комісара з представниками громадянського суспільства, бізнесу та країн, що розвиваються, для обговорення очікувань, можливості та можливих викликів, пов'язаних з виконанням цілей Паризької угоди.

Джерело новини: [Європейська Комісія](#)

ЄС УХВАЛИВ РІШЕННЯ ЩОДО РАТИФІКАЦІЇ ПОПРАВКИ ДО МОНРЕАЛЬСЬКОГО ПРОТОКОЛУ ПРО СКОРОЧЕННЯ ВИКИДІВ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ – ГІДРОФТОРВУГЛЕЦЮ

#ЗмінаКлімату, #МонреальськийПротокол, #ПарниковіГази

17 липня 2017 року Рада ЄС ухвалила рішення про ратифікацію Кігальської поправки до Монреальського протоколу, яка забезпечує захист клімату від потужних викидів парникових газів, шляхом скорочення викидів і споживання гідрофторвуглецю.

Джерело новини: [Рада ЄС](#)

ЄС ТА ШВЕЙЦАРІЯ ОБ'ЄДНУЮТЬ ЗУСИЛЛЯ ДЛЯ ТОРГІВЛІ ВИКИДАМИ

#ЗмінаКлімату, #ТоргівляВикидами

ЄС об'єднує свою систему торгівлі викидами з системою Швейцарії. Це об'єднання з іншими системами торгівлі викидами розширює можливості скорочення викидів, таким чином зменшуючи витрати на боротьбу зі зміною клімату.

Після кількох років переговорів ЄС та Швейцарія узгодили критерії та механізми для об'єднання систем торгівлі викидами. 16 серпня Європейська Комісія прийняла пропозицію щодо підписання та укладання угоди. Ці пропозиції будуть обговорюватися Радою ЄС і погоджуватися Європарламентом. Підписання угоди може відбутися до кінця поточного року. Як тільки буде завершено технічне забезпечення зв'язування двох систем, угоду буде ратифіковано обома сторонами. Угода набирає чинності на початку року після ратифікації, очікується, що це станеться не раніше 2019 року.

Джерело новини: [Європейська Комісія](#)

КОРИСНО ЗНАТИ

Рада Європейського Союзу
#ЄвропейськіІнституції, #РадаЄС

Рада Європейського Союзу (не слід плутати з Європейською Радою чи Радою Європи) – інституція ЄС, яка складається з представників від кожної держави-члена на рівні міністерств. Загалом існує 10 конфігурацій Ради, в тому числі і з питань довкілля.

Разом з Європейським Парламентом Рада ЄС бере участь у законотворчому та бюджетному процесах. Рада відповідає за координацію політики держав-членів у конкретних сферах, визначає та здійснює зовнішню політику і політику безпеки, забезпечує ведення переговорів від імені ЄС з не-державами членами та міжнародними організаціями.

Рада не проводить своїх засідань регулярно. Кількість засідань залежить від інтенсивності законодавчого процесу в ЄС. Посаду Президента Ради ЄС держави-члени обіймають по черзі упродовж шести місяців. У цей період певний міністр країни, яка головує, організовує роботу і встановлює порядок денний. На даний момент головує Естонія (до 1 січня 2018 року). Рішення у Раді ухвалюються голосуванням міністрів держав-членів.

Серед пріоритетів порядку денного під час головування Естонії в екологічній сфері є ініціативи в рамках Порядку денного сталого розвитку 2030, законодавчі пропозиції для впровадження цілей Паризької угоди (торгівлю викидами, спільні зусилля, зміна землекористування і лісове господарство, система торгівлі викидами для авіації).

Регламент

#ДжерелаПраваЄС, #Регламент

Регламент – тип акту вторинного законодавства ЄС. Регламенти встановлюють загальні правила, які однаково застосовуються в усіх державах-членах ЄС. Регламенти є обов'язковими для виконання у всій своїй повноті та застосовуються безпосередньо в усіх державах-членах. Вони мають юридичну силу без подальшої імплементації в національне законодавство держав-членів, а індивіди можуть посила́тись на них у національних судах.

Регламенти приймаються у випадках, якщо існує необхідність однакового регулювання того чи іншого питання в усіх державах-членах, тому вони вважаються основним інструментом уніфікації права.

Регламенти адресуються не лише державам-членам, а також їх фізичним та юридичним особам. Регламенти мають пряму дію на території держав-членів, тобто держави-члени не лише не повинні, а й не можуть приймати внутрішніх правових актів для імплементації того чи іншого регламенту. Виняток становлять лише ті випадки, коли сам регламент безпосередньо вимагає вчинення тої чи іншої дії (наприклад, створення спеціального органу).

ТЕМА МІСЯЦЯ

КЛІМАТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ В ЄС

#КліматичнаДипломатіяЄС

Необхідність вирішення проблеми зміни клімату на глобальному рівні започаткувала новий напрям міжнародної дипломатії — кліматичну дипломатію.

Що таке кліматична дипломатія?

Одним з основних завдань кліматичної дипломатії є досягнення рівності між державами, що базується на необхідності запобігти глобальній зміні клімату та принципі спільної, але диференційованої, відповідальності за зміну клімату. Така рівність передбачає, що для розрахунку зобов'язань зі скорочення викидів парникових газів до уваги береться як історична відповідальність держав за викиди, так і показники енергоємності ВВП, рівня викидів на одного мешканця, темпи економічного розвитку і відповідні прогнози щодо викидів.

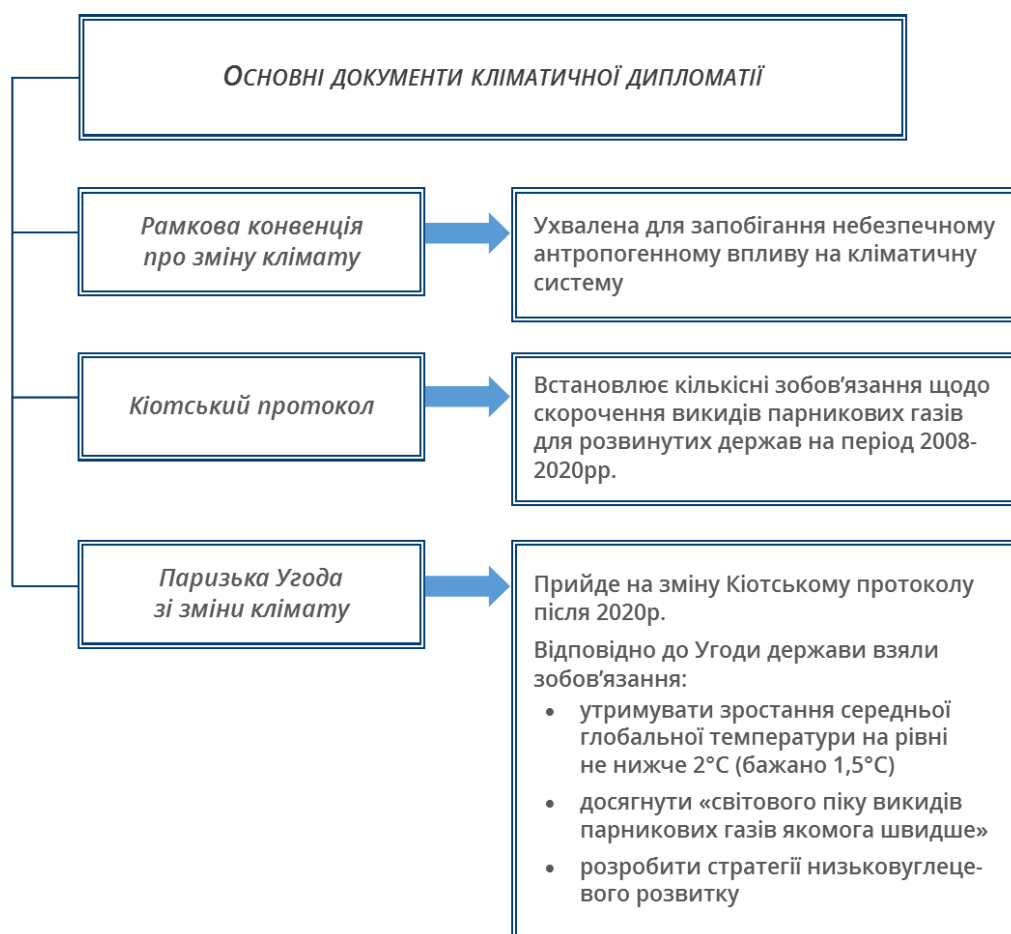

Схема 1. Ключові документи-кліматичної дипломатії на міжнародному рівні

Кліматична дипломатія та ЄС

В ЄС приділяється значна увага питанню кліматичної дипломатії на високому рівні. 20 липня 2015 року Рада ЄС ухвалила висновки щодо кліматичної дипломатії. Рада підкреслила, що глобальний перехід до безпечного, стійкого та не загрозливого для клімату шляху низьковуглецевого розвитку є передумовою безпечного та стабільного майбутнього. Рада прагне забезпечити аспекти безпеки зміни клімату, в тому числі шляхом розбудови компоненту кліматичної дипломатії, як невід'ємної частини своєї зовнішньої політики. Тому продовжуватиме наполягати на справедливості, достовірності, амбіційності та посиленні спільних зусиль у сфері кліматичної дипломатії в ЄС.

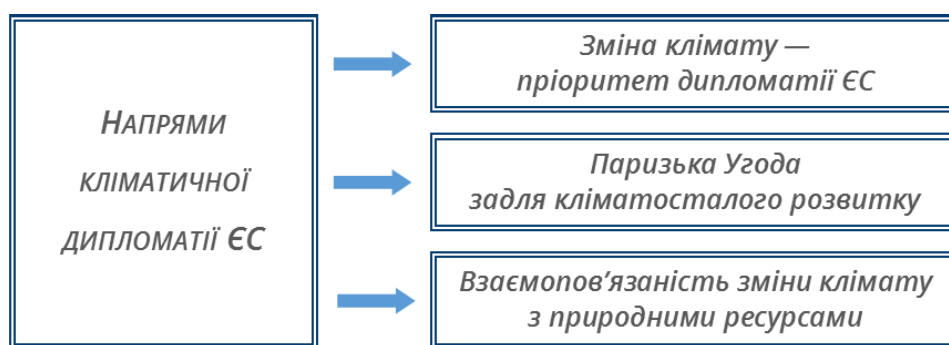

Схема 2. Кліматична дипломатія ЄС

ЄС визначило три основні напрями, в яких розбудуватиметься кліматична дипломатія:

- (1) продовження просування зміни клімату як стратегічного пріоритету у дипломатичних діалогах, публічній дипломатії та зовнішньополітичних інструментах,
- (2) сприяння впровадженню Паризької угоди в контексті сталого не шкідливого для клімату (кліматостійкого) розвитку,
- (3) докладання зусиль, спрямованих на вирішення питань взаємозв'язку клімату з природними ресурсами, процвітанням, стабільністю та міграцією.

Механізми реалізації кліматичної дипломатії в ЄС

Практичні механізми реалізації цих засад передбачають конкретні заходи з кожного напрямку. Так, просування зміни клімату у дипломатичних діалогах передбачає використання майбутніх двосторонніх та багатосторонніх зустрічей (у т. ч. зустрічі Великої сімки, Великої двадцятки та ООН) для забезпечення поступу у кліматичній політиці, недопущення будь-якого відступу чи відхилення від цього курсу.

Детальний план дій за цими заходами розробляється ЄС та країнами-членами на робочому рівні через Мережу зеленої дипломатії. Мережа започаткована у червні 2003 року Європейською Радою та сприяє інтеграції питань довкілля у зовнішні відносини. Мережа складається з посадових осіб, які займаються міжнародними екологічними проблемами та проблемами сталого розвитку в міністерствах закордонних справ ЄС та їх дипломатичних місіях, включаючи Європейську службу зовнішньої діяльності та представництва ЄС.

Взаємозв'язок кліматичної дипломатії з політиками ЄС

ЄС просуває принцип взаємопроникнення та взаємообумовленості питань зміни клімату в інші політики. Прикладом є стратегія «Енергетика 2020: Стратегія конкурентної, екологічно чистої та безпечної енергетики», яка посилює інтеграцію європейських енергетичних ринків зі встановленими стандартами та цілями щодо зменшення викидів парникових газів, підвищення енергоефективності, а також збільшення частки відновлюваних джерел енергії в структурі енергоспоживання. У 2014 році Рада ЄС прийняла Кліматичну та енергетичну політику до 2030 року, яка визначила нові підходи зі зменшення викидів парникових газів, підвищення енергоефективності та використання відновлюваних видів енергії.

ОФІЦІЙНО:

[Council conclusions on climate diplomacy \(20.07.2015\)](#)

[Council conclusions on European climate diplomacy after COP21 \(08.02.2016\)](#)

[Energy 2020 — A strategy for competitive, sustainable and secure energy](#). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions /*COM/2010/ 639 final*/ (10.11.2010)

Таким чином проблема зміни клімату є пріоритетом діяльності ЄС у різних сферах, та інтегрована у зовнішню політику ЄС, саме тому ЄС зберігає свою лідируючу роль у сфері кліматичної дипломатії на глобальному рівні і власним прикладом, за допомогою дипломатії, переконання та аргументування сприяє досягненню домовленостей на міжнародному рівні у сфері боротьби із глобальною зміною клімату.

Із запитаннями та уточненнями звертайтеся до: [Козак Зоряни](#), старшого аналітика Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля»

Архів оглядів: <http://www.rac.org.ua/oglyad/spetsialni-oglyady>

Усі права на цю публікацію належать ГО «Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство довкілля». На цю публікацію поширюються умови ліцензії Creative Commons «Із Зазначенням Авторства – Некомерційна – Поширення На Тих Самих Умовах 4.0 Міжнародна Публічна Ліцензія» (CC BY-NC-SA 4.0).

